Temeljem članka 8. i 27. Statuta Grada Zadra *(„Glasnik Grada Zadra“, broj: 9/09, 28/10, 3/13, 9/14, 2/15 - pročišćeni tekst, 3/18, 7/18 - pročišćeni tekst, 15/19, 2/20, 3/21 i 14/23 – pročišćeni tekst)* i članka 7. Odluke o javnim priznanjima Grada Zadra *(„Glasnik Grada Zadra“, broj: 5/01, 7/01, 6/03, 6/06, 4/07 - pročišćeni tekst i 11/09),* **Gradsko vijeće Grada Zadra, na __. sjednici, održanoj dana __. studenoga 2026. godine, d o n o s i**

O D L U K U

Članak 1.

NAGRADA GRADA ZADRA dodjeljuje se **1. BOJNOJ 4. GARDIJSKE BRIGADE** za uspjehe i zasluge u obrani Zadra i Zadarske županije u Domovinskom ratu.

Članak 2.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a objaviti će se u „Glasniku Grada Zadra“.

KLASA:
URBROJ:
Zadar, _____. godine

GRADSKO VIJEĆE GRADA ZADRA

PREDSJEDNIK

Ivica Žuvela

UDRUGA DRAGOVOLJACA I BRANITELJA DOMOVINSKOG RATA
112. BRIGADE

UDRUGA RATNIH VETERANA
7.DOMOBRANSKE PUKOVNIJE ZADAR

Zadar, 7. listopad 2026. godine

GRAD ZADAR

GRADSKO VIJEĆE

ODBOR ZA DODJELU JAVNIH PRIZNANJA GRADA ZADRA

Narodni trg 1, 23000 ZADAR

PREDMET: Prijedlog za Nagradu Grada Zadra za 1. bojnu 4. gardijske brigade

- **Doprinos u Domovinskom ratu u obrani Zadra i zadarske županije.**

Poštovani,

Upućujemo vam prijedlog za Nagradu Grada Zadra iz područja doprinos u Domovinskom ratu za 1. bojnu 4. gardijske brigade povodom 35. obljetnice obrane grada Zadra koja je odigrala veliku ulogu u obrani grada Zadar, posebno u mitskoj bitci na Zadarskom Dračevcu.

Nakon 35. godina od herojske obrane Zadra i Zadarskog zaleđa u Domovinskom ratu, došlo je vrijeme da se grad Zadar, s priznanjem odnosno s godišnjom nagradom zahvali jednoj od najelitnijih postrojbi Hrvatske vojske u kojoj je bio veliki broj pripadnika iz Zadra i Zadarskog zaleđa.

Osnutak i ratni put 4. gardijske brigade

Četvrta gardijska brigada osnovana je 28. travnja 1991. godine u jeku priprema za ustrojavanje ZNG-a, nakon samog početka agresije na Republiku Hrvatsku. Četvrta brigada je jedna od onih postrojba čiji pripadnici nisu imali vremena za obučavanje, pa je isto vršeno u hodu tijekom izvršenja zadaća koje su postavljane pred njih. Sve borbene zadaće brigada je izvršavala pod geslom In hoc signo vinces (U ovom znaku pobjeđuješ), a prvi borbeni zadatak brigade je bila akcija oslobađanja Kruševa, koji je uspješno izvršen u srpnju 1991. godine. Potom su uslijedile obrambene, ali i oslobodilačke akcije od Zadra, Sinja, Drniša, Šibenika, Vodica, do oslobađanja Dubrovnika i dubrovačkog zaleđa u akcijama Tigar i Vlaštica. Nakon Dubrovnika i južnog bojišta brigada je preustrojena i dobiva naziv "gardijska" sudjeluje u operaciji Maslenica koju je kao i sve operacije prije uspješno izvršila. Nakon Maslenice brigada sudjeluje u akcijama Zima '94. Dinara, Livanjsko Polje, Skok-1 i Skok-2, Ljeto '95., a potom u akcijama Oluja i Operacija Maestral, te završna operacija Južni potez. Tadašnji Ministar obrane Gojko Šušak je za 4. gardijsku brigadu izjavio: "Hrvatska vojska u svom sastavu ima 7 gardijskih brigada, sve dobro obučene i naoružane, ali samo je jedna koja je udarna, a to je Četvrta gardijska brigada". Četvrta gardijska brigada u svom sastavu ima tri

pješačke bojne, oklopno-mehaniziranu bojnu, izvidničku satniju, satniju veze, logističku satniju, samohodni protuoklopni raketni divizijun. Borbena formacija brigade je zračno-desantna postrojba i vizualna oznaka brigade je crvena beretka. U ratnim operacijama poginula su 194 gardista ove postrojbe, čije su slike postavljene u spomen-kapeli vojarne Sveti križ na Dračevcu u Splitu. Pet gardista se vodi kao nestali, a gotovo 1500 je ranjenih. 4. gardijska brigada je elitna profesionalna vojna postrojba HV iz Domovinskog rata. Kroz Četvrtu gardijsku brigadu u Domovinskom ratu prošlo je do sedam tisuća gardista.

Brigadom su od njezina osnutka zapovijedali ratni zapovjednici: general Ivo Jelić, general Mirko Šundov i general Damir Krstičević. Mirnodopski zapovjednici 4. brigade su bili stožerni brigadir Ante Kotromanović i brigadir Zvonko Asanović, brigadir Blaž Beretin.

1. Bojna 4. gardijske brigade

Obrana Kruševa (srpanj – rujan 1991.) Četvrta bojna (zapovjednik Ivan Beneta), pored ljudstva pristiglog iz MUP-a, popunjena većinom dragovoljcima iz područja Splita i Drniša, prve je položaje od 17.srpnja držala oko Drniša. Zapovjedništvo brigade je bojnu preimenovalo 29. srpnja 91. u prvu bojnu sa zadaćom odlaska u područje Zadra radi obrane Kruševa. Bojna je 30. srpnja predala položaje dotadašnjoj prvoj bojni koja je došla iz Resnika i koja je od toga dana preimenovana u 4. bojnu. Razlog takve promjene leži u procjeni Zapovjedništva brigade da je jedino ta bojna u Drnišu po popunjenosti i obučenosti sposobna odmah ući u okruženje i preuzeti obranu Kruševa.

Obrana Zadra (rujan – studeni 1991.) Bojna se posebno istaknula u obrani naselja Ploča i Dračevac, kad je u ključnom napadu na Zadar 05. listopada 1991. godine pripadnik prve bojne Željko Vujić u Dračevcu uništio tenk, a pripadnici bojne u protunapadu odbili srpsko četničke snage, predvođene tzv. JNA.

Zapovjedništvo 4. brigade se nakon izvlaćenja sa područja Kruševa i Novigrada 13.9. vraća u Split, a postrojbama daje odmor od 5 dana. Zapovjednik brigade daje zadaću I. Beneti i M. Perkoviću, koji su imali prebivalište u Zadru, da uz suradnju sa zapovjednikom 112. br HV i ostalim vojno-političkim strukturama ubrzaju pripreme za odsudnu obranu Zadra.

Stanje u gradu bilo je vrlo složeno nakon povlačenja postrojbi sa područja Kruševa i izbijanja neprijatelja na Maslenički most. Zbog toga I. Beneta, M. Čulina i M. Perković odlaze 14.9. u Općinu gdje je zasjedalo Izvršno vijeće i traže od predsjednika Izvršnog vijeća gosp. Šime Prtenjače hitnu organizaciju svih struktura koje se trebaju uključiti u obranu. Gosp. Prtenjača prihvaća prijedlog i u 20.00 sati organizira sastanak političkih, vojnih i policijskih struktura na Boriku. Na prijedlog I. Benete ustrojava se Zapovjedništvo obrane grada i poduzimaju žurne mjere na smirivanju stanja. Preko radio Zadra stanovništvo se poziva na uključivanje u pripreme za obranu grada, istovremeno im se daju stručne upute za utvrđivanje zgrada, čišćenje podruma i ostale mjere zaštite. Sutradan se situacija smiruje i građani se uključuju u pripreme za obranu.

Procijenivši situaciju kritičnom, zapovjednik 4. Brigade, na prijedlog Benete i Perkovića, nakon tri dana prekida odmor 1. i 3.bojne i izdaje zapovijed o prikupljanju 1. i 3. bojne na području Splita, Šibenika i Imotskoga. Tijekom 16. rujna postrojbe se po skupinama upućuju

na područje Zadra, a istovremeno se u Zadru ustrojava i zajedničko Zapovjedništvo obrane grad na čelu kojeg je Ivo Jelić.

U novoformiranom Zapovjedništvu obranc Zadra, na Boriku 16. rujna izvršena je procjena stanja na području grada. Procijenjeno je da najveća opasnost prijeti samom gradu Zadru. Naime, neprijatelj se nalazio u ukupno 9 vojnih objekata u gradu ili na prilazu grada (Zemunik i Šepurine) a u ZB Zemunik je počeo okupljati snage iz sastava 9. korpusa. Nositelji neposredne obrane grada bila je 4. brigada bez 2. i 4. bojne. U neposrednoj obrani grada raspoređena je 1. i 3. bojna 4. brigade, te specijalna policija PU Zadar, uz ojačanje bitnicom minobacača i postrojbama do satnije 112. brigade te dijelovima policijskih postrojbi.

Raspored neprijatelja i plan borbenog djelovanja bio je napad na dva pravca iz baze u Zemuniku. Prvi pravac, Zemunik – Babindub – Crno i Babindub – Ploča – Dračevac sa ciljem izbijanja na Ploču i Dračevac čime bi ovladali dominantnim položajima za nadzor nad gradom. Drugi pravac, Smoković – Murvica – Briševo sa ciljem izbijanja na Bili Brig i Bokanjac, a nakon toga spajanje sa snagama iz vojarne Šepurine.

Prva i treća bojna 4. br raspoređene su na prilazima Zadru, gdje pristupaju uređenju već očišćenih i pripremljenih „talijanskih" bunkera iz 2. svjetskog rata. Uz 1., 3. bojnu i specijalnu policiju neposredna obrana grada mogla je još računati na manje lokalne postrojbe koje su bile ustrojene pri mjesnim zajednicama i pričuvnu policiju iz grada Zadra. Sve postrojbc 112. brigade i policije bile su raširene na širem području tadašnje Općine, od Paga do Stankovaca tako da se na njih nije moglo računati za neposrednu obranu grada.

Dana 02. listopada, vidjevši da se priprema opći napad, zapovjednik za srednju i sjevernu Dalmaciju Mate Viduka imenuje Ivu Jelića za zapovjednika svih snaga obrane na prostoru zadarske regije. Nakon višednevnih borbenih djelovanja po svim položajima, dana 04. listopada neprijatelj pokreće napad na pravcu Smoković – Murvica – Briševo i potiskuje, uz velike gubitke, djelove 112.brigade. Istovremeno na pomoćnom smjeru, napada na položaje u Crnom koje brani lokalna postrojba. Nakon otpora u popodnevnim satima uz potporu topništva, tenkova i zrakoplova, uspijeva potisnuti branitelje do Jadranske magistrale.

Krajem rujna zapovjedanje 1. bojnom 4. gardijske brigade preuzima Milan Perković a dotadašnji zapovjednik Ivan Beneta preuzima dužnost načelnika Stožera 4. brigade, ujedno zamjenika zapovjednika. Bojna na položajima u Dračevcu i Ploči trpi povremene, ali žestoke topničke udare po položajima. Zahvaljujući dobro uređenom sustavu obrane s osloncem na bunkere nije bilo gubitaka osim lakših ranjavanja. Tijekom napada na Crno iz pravca Babindub – Pucari – Crno, pokušavajući pomoći braniteljima Crnog, zapovjednik bojne upućuje jednu skupinu lovaca na tenkove koji ne uspijevaju uništiti tenk, a tom prilikom gine Damir Vidajić iz Crnog.

Dana 04. listopada neprijatelj pokreće napad na pravcima Babin Dub - Ploča i Križ – Dračevac koristeći sva raspoloživa sredstva. Ujutro 05. listopada kreće u odlučujući proboj prema gradu Zadru preko Ploča i Dračevca. Napad počinje u 07.00 naletom dva MIG-a 21 koji izbacaju napalm bombe na područje Dračevca uz istovremenu topničku pripremu. Zbog korištenja bunkera i podzemnih skloništa nije bilo stradalih branitelja osim nekoliko ranjavanja.

Zahvaljujući dobroj organizaciji sustava veza i prisluškivanja u brigadi i u 1.bojni, zapovjednik M. Perković u cijelosti je nadzirao stanje i mogao predvidjeti sljedeće poteze

neprijatelja. Pripadnici voda ED ubacuju se u sustav neprijatelja i povremeno ometaju napade. Prisluškivanjem veza neprijatelja utvrđeno je da im se na aerodromskom civilnom tornju nalazi IZM po kojem se uspješno otvara paljba i neutralizira zapovjednik pod kodnim nazivom „Mesing".

Oko podne neprijateljski tenkovi nadiru iz dva smjera, iz Babin Duba i sa brda Križ, dok iz pravca Crnog neprekidno djeluje 4 – 5 tenkova bočnom paljbom. Paljba neprijateljskih tenkova bila je sustavna i temeljita po svim kućama na Ploči i Dračevcu. Izbijanjem dva tenkovska voda na prilazu Dračevcu privremeno se povlači druga satnija, a neprijatelj sa prvim tenkom dolazi do crkve. Komunikacijom Zemunik – Zadar neprijateljske snage se sa tri tenka probija do prvog bunkera branitelja na Ploči.

Novo pristiglim protuoklopnim sredstvima maljutka i jakom paljbom po pratećem pješaštvu, branitelji odvajaju neprijateljsko pješaštvo od tenkova, bojna odbacuje neprijateljske snage od Ploče te se tenkovi vraćaju na polazne položaje u Babin Dubu. Nakon tenkovskog proboja crte obrane na Dračevcu i ulaska tenkova među kuće, Perković brzo prikuplja skupinu od dvadesetak dragovoljaca naoružanu bombama i PO sredstvima, i pod žestokom paljbom tenkova upućuje ih iz Ploče na područje Dračevca. Ovu skupinu od 18 boraca predvodi Zvone Batić, a zadaća im je pod svaku cijenu odbaciti tenkove i pješaštvo sa Dračevca. U bunkeru niže od crkve zatiču još 5-6 boraca među kojima i Željka Vujića koji iz dva pokušaja uništava jedan tenk, a drugi pripadnik nadimkom Zagi privremeno onesposobljava drugi, nakon čega se preostali tenkovi povlače na pozicije prema Križu (iza groblja).

Istovremeno druga skupina koju predvodi pok. Andrija Bartulić kreće u protunapad smjerom repetitor – Župna kuća na Dračevcu gdje u bliskoj borbi ima žestoki pješački okršaj s niškim specijalcima. Tom prilikom Bartulić je kod repetitora teško ranjen, ali skupina ojačana s nekoliko pripadnika voda PZO uspijeva u protunapadu vratiti položaje koje su to jutro držali u području Dračevca. Nakon ovoga kod neprijatelja je zavladala panika, dijelom i neposlušnost, a tenkovi se vraćaju na polazne pozicije u području Križ i Babin Dub. Nažalost, u euforiji pobjede, nakon povlačenja tenkova ginu četvorica boraca koji se priključuju 1.bojni kao pojačanje iz zadarske pričuve. Uočivši ih na bunkeru (bez zaštite) neprijateljski tenkovi sa Babin Duba gađaju ih izravnom paljbom.

Prva bojna je 05. listopada tim protunapadom uspjela obraniti sve položaje i praktično obraniti grad, a 06. listopada konačno učvrstiti liniju obrane na Ploči i Dračevcu, pri čemu je poginulo 5 branitelja (četiri pripadnika 112. brigade i 1. pripadnik 1. bojne 4. gardijske brigade) i dvoje civila, a ranjeno ukupno 17 pripadnika bojne. Prisluškujući veze neprijatelja, doznaje se da nemaju više namjeru napadati na Ploče i Dračevac gdje se, po njima, brani preko 1000 „fanatičnih ustaša".

Dana 05. listopada neprijatelj napada na položaje 3. Bojne. Nakon velikih gubitaka, žestokih borbi i uspješne obrane od napada neprijatelja na smjeru Briševo – Bili Brig došlo je do krize kod boraca iz sastava 3. bojne koja je branila položaje od Bokanjca do magistrale. Zapovjednik bojne Slaven Zdilar traži odmor što je zapovjednik 4. brigade i prihvatio. Time su položaji od Bokanjca do magistarale u večernim satima 6. listopada ostali prazni. Načelnik stožera Ivan Beneta na ZM 1. bojne na Ploči upoznaje zapovjednika bojne i zapovjednike satnija sa situacijom i zahtjeva da se 1. bojna raširi zapadno od magistrale i preuzme na nekoliko dana zonu odgovornosti do Bokanjca. U međuvremenu će se oformiti Gradski bataljun od pripadnika Odreda Narodne Zaštite koja će preuzeti te položaje. Iako su pripadnici

bojne bili na kraju snaga, ključni ljudi 1. bojne prihvaćaju zadaću. Prevagu je donijela dobra suradnja s mještanima, a posebno sa skupinom mladih ljudi među kojima je bilo i maloljetnika koji su u bunkerima pomagali u održavanju veze. Prisluškujući neprijatelja doznajemo za njegove gubitke i odustajanje od daljnjeg napada na položaje Bokanjac i Bili Brig. Noću 6/7. listopada položaje na Bilom Brigu preuzima 3. satnija 1.bojne i dio ljudstva iz Zapovjedništva brigade i pod stožernih postrojbi.

Zapovjedništvo 4. brigade tijekom 07. i 08. listopada reorganizira sustav obrane i postupno uvodi na crtu novo osnovani Gradski bataljun koji je ustrojen tijekom borbenih djelovanja proteklih dana, a sastavljen od raznih samostalnih vodova Narodne zaštite sa područja grada. Predaje im se i dio naoružanja i sredstava veze.

Nakon ovih žestokih napada neprijatelj je pokušao na prostoru Dračevca 08. listopada razminirati minska polja (koja je 1. bojna postavila nakon prethodnog napada). Skupina za razminiranje koja je uočena na području groblja uspješno je neutralizirana i tom prilikom poginula su tri neprijateljska vojnika, a dva časnika su zarobljena.

Prva bojna je ostala na položajima do 5. studenoga, a u međuvremenu se pojačava vodovima koji pristižu iz grada i uključuju u sastav 1.bojne. Od 15. listopada obranu prostora postupno preuzimaju zadarske postrojbe, međutim zapovijedanje i glavninu snaga koje su nastavile sa daljnjim utvrđivanjem drže Zapovjedništvo i pripadnici 1.bojne 4. brigade.

Prilikom odlaska 1. bojne zapovjednik M. Perković postrojio je bojnu, a mještani Ploča i Dračevca ispratili su borce cvijećem i velikom zahvalnošću za učinjeno.

Za iznimni doprinos u organizaciji obrane i borbenim djelovanjima u obrani Zadra zapovjednik brigade posebno je istaknuo I. Benetu načelnika stožera brigade, iz 1.bojne zapovjednika Milana Perkovića i zamjenika Željka Jankovića, te zaspovjednike i gardiste: Blaženka Zelića, Zvonka Batića, Andriju Bartulića, Jozu Šerića, Bogoslava Džaju, Marinka Vuletića, Željka Vujića i Mladena Milića.

Povratak bojne na zadarsko područje u siječnju 1992. Usljed proboja neprijateljskih snaga na smijeru Novigrad – Podgradina i Islam latinski – Zeleni Hrast, te opasnosti od daljnjeg proboja obrane u smijeru Ražanac – Paški most, bilo je neophodno intervenirati dodatnim snagama na tom smjeru zadarske bojišnice radi spriječavanja potpune blokade Zadra. Stoga je 1. bojna s položaja u zaleđu Splita 2. siječnja1992. prebačena na područje Zadra i razmještena u širem rajonu s.Ražanac. Neprijatelj je 03. siječnja pokušao topničko pješački napad na smijeru Islam Latinski – Rupalj i lijevo od 1. bojne na smijeru g.Biljane – Poličnik. Organiziranim djelovanjem uz potporu topništva napadi neprijatelja su odbijeni i vraćen je na polazne položaje.

Sudjelovanje 1. bojne u VRO „Maslenici – Gusar" 1993. godine. Pripadnici 1. bojne sudjelovali su i u operaciji Maslenica u siječnju 1993., ali kao pripadnici nove treće bojne koja je preustrojem brigade 1992. nastala od preživjelih boraca 1. i 3. Bojne.

Danas Udruga veterana 4. Gardijske brigade u kojoj djeluju i bivši pripadnici 1. bojne 4. gardijske brigade.

djeluje u svrhu pomoći kako pripadnicima tako i obiteljima poginuli i nestalih naših suboraca iz ratne 4. Gardijske brigade. Udruga je službeno registrirana 21.06.2007 godine. Djelatnost udruge pod kojom smo i registrirani je očuvanje imena i djela 4. brigade Zbora narodne garde,

obilježavanje obljetnica, bitnih događaja i bitaka u Domovinskom ratu; zaštita časti i dostojanstva poginulih u Domovinskom ratu; okupljanje veterana sudionika Domovinskog rata 4. brigade Zbora narodne garde; organiziranje stručnih timova radi praćenja i pronalaženja rješenja za zdravstvene, socijalne i druge teškoće sudionika Domovinskog rata; organizacijsko osposobljavanje za ostvarivanje ciljeva Udruge ustanovljavanjem odgovarajućih ustrojstvenih oblika, povjerenstava i centara u sklopu Udruge; organizirano pružanje pomoći u prevladavanju socijalnih, zdravstvenih, psiholoških, pravnih i obiteljskih teškoća veterana Udruge i članova njihovih obitelji, te druge djelatnosti koji doprinose ostvarivanju ciljeva osnivanja utvrđenih Statutom.

Udruga veterana 4. gardijske brigade ima organizirane podružnice po gradovima i općinama, koje su dale veliki broj pripadnika iz svoje sredine. U Zadarskoj županiji je osnovana podružnica veterana 4. gardijske brigade, koja djeluje na svom području u okviru definiranih djelatnosti koje proizlaze iz Statuta Udruge.

U tom smislu, udruga veterana 4. gardijske brigade surađuje s domicilnim udrugama proizašlim iz Domovinskog rata, u proslavama obljetnica, organizacije komemoracija i okruglih stolova, tribina i drugih aktivnosti s ciljem promicanja vrijednosti Domovinskog rata.

S poštovanjem

*Pismo potpore brigadnog generala Ivana Benete – u prilogu.

Udruga dragovoljaca i branitelj domovinskog rata
112 brigade
Predsjednik Marko Čulina

Udruga ratnih veterana
7. domobranske pukovnije Zadar
Predsjednik Danijel Kotlar